KALENDARIUM

1914

28 czerwca - Gavrilo Princip, bośniacki Serb i spiskowiec (członek tajnej organizacji „Czarna Ręka"), morduje w Sarajewie arcyksięcia Franciszka Ferdynanda, następcę tronu Austro-Węgier, i jego żonę Zofię.

23 lipca – Austro-Węgry wysyłają ultimatum do Serbii, w którym Wiedeń domaga się od Belgradu spełnienia ostrych warunków – Austriacy chcą sami prowadzić w Serbii śledztwo w sprawie zamachu w Sarajewie. Belgrad nie zgadza się na te warunki.

28 lipca - Wiedeń wypowiada wojnę Serbii.

29 lipca - Niemcy rozpoczynają mobilizację, w odpowiedzi flota brytyjska wypływa na Morze Północne. Rosja zarządza częściową mobilizację.

31 lipca – Francja ogłasza mobilizację.

1 sierpnia - Niemcy wypowiadają wojnę Rosji, wojska niemieckie wkraczają do Luksemburga.

3 sierpnia - Niemcy wypowiadają wojnę Francji i wkraczają do Belgii. Wielka Brytania żąda wycofania wojsk niemieckich z Belgii.

4 sierpnia - Londyn wypowiada wojnę Berlinowi i rozpoczyna morską blokadę Niemiec.

5 sierpnia - USA ogłaszają neutralność.

15 sierpnia - Niemcy zdobywają belgijski fort Liege.

17 sierpnia - dwie armie rosyjskie wkraczają do Niemiec (Prusy Wschodnie).

20 sierpnia – Niemcy zajmują Brukselę.

22 sierpnia - na pograniczu francusko-belgijskim (Namur, Mons, Charleroi) naprzeciwko siebie stają dwie armie niemieckie (580 tys. żołnierzy) i 336 tys. wojsk ententy.

23 sierpnia - Austro-Węgry rozpoczynają ofensywę przeciw Rosji.

2 września - Klęska Rosjan w bitwie pod Tannenbergiem (Prusy Wschodnie). Zginęło 30 tys. Rosjan, 125 tys. dostało się do niewoli.

5-9 września - bitwa nad Marną Francuzi i Brytyjczycy odpychają wroga za Marnę, a następnie za rzekę Aisne, 100 km od ich pozycji wyjściowych.

8-12 września – Niemcy rozbijają Rosjan w bitwie nad Jeziorami Mazurskimi (Prusy Wschodnie).

13 października - Niemcy zajmują Lille, a dwa dni później port w Ostendzie. Front stabilizuje się w rejonie Ypres. Początek wojny pozycyjnej.

2 listopada - Rosja, Wielka Brytania i Francja wypowiadają wojnę Turcji.

1915

22 marca - kapitulacja twierdzy Przemyśl, Rosjanie wzięli do niewoli 120 tys. żołnierzy austro-węgierskich i zdobyli 700 dział.

22 kwietnia - pod Ypres Niemcy po raz pierwszy używają gazów bojowych.

25 kwietnia - alianci przeprowadzają desant na półwyspie Gallipoli u wejścia do cieśniny Dardanele (Turcja), ponoszą bardzo duże straty.

2-5 maja – Bitwa pod Gorlicami. Wojska niemieckie i austro-węgierskie przełamują front i biorą do niewoli idzie 30 tys. żołnierzy rosyjskich.

23 maja - Włosi atakują Austro-Węgry w południowym Tyrolu i nad rzeką Isonzo, ale zostają odparci. W ciągu całej wojny stoczono jeszcze 10 bitew nad rzeką Isonzo i wszystkie zostały przegrane przez Włochów.

3 czerwca – wojska austro-węgierskie zajmują Przemyśl, ostatni rosyjski punkt oporu w Galicji.

1 lipca - początek ofensywy niemieckiej na Litwę, Kurlandię i tereny Królestwa Kongresowego (centralna Polska).

5 sierpnia - Niemcy wkraczają do Warszawy.

24 sierpnia - Niemcy tworzą w Warszawie Generalne Gubernatorstwo.

22 września - aliancka ofensywa w Szampanii, Brytyjczycy po raz pierwszy używają gazów bojowych, ponoszą bardzo duże straty.

1916

9 stycznia – Ewakuacja aliantów z Gallipoli.

21 lutego – Niemcy rozpoczynają ofensywę pod Verdun. Do końca roku pod Verdun ginie prawie milion żołnierz obu wrogich armii.

15 maja - początek austro-węgierskiej ofensywy pod Trydentem (Włochy), 30 tys. Włoskich żołnierzy dostaje się do niewoli.

31 maja - bitwa morska marynarki wojennej Niemiec i Wielkiej Brytanii w pobliżu Półwyspu Jutlandzkiego.

4 czerwca - początek ofensywy rosyjskiej (tzw. Ofensywy Brusiłowa) na froncie wschodnim.

1 lipca – ofensywa aliantów nad Sommą. W ciągu 5 miesięcy tej krwawej bitwy ginie ponad 140 tys. Brytyjczyków i Francuzów oraz ponad 160 tys. Niemców.

27 sierpnia - Rumunia przystępuje do wojny po stronie ententy.

5 listopada - cesarze Niemiec i Austrii zapowiadają utworzenie państwa polskiego pod kontrolą państw centralnych (akt 5 listopada).

1917

3 marca (23 lutego według kalendarza obowiązującego w Rosji) - strajk robotników w Piotrogrodzie (Petersburg) rozpoczął tzw. Rewolucję Lutową.

16 marca - abdykuje car Mikołaj II.

6 kwietnia - USA wypowiadają Niemcom wojnę.

9-15 kwietnia - ofensywa aliancka dowodzona przez francuskiego głównodowodzącego gen. Roberta Nivelle'a. Walki w rejonie Arras i nad rzeką Aisne. Bardzo duże straty aliantów. W wojsku francuskim wybucha bunt, żołnierze odmawiają walki.

1 lipca - początek drugiej ofensywy Brusiłowa w Galicji Wschodniej, po 3 tygodniach ofensywa załamuje się, Niemcy i Austriacy przechodzą do kontrofensywy.

24 października - siły austro-węgierskie wsparte przez Niemców rozpoczynają zwycięską ofensywę przeciwko Włochom pod Caporetto.

7 listopada (25 października według kalendarza obowiązującego w Rosji) - wybucha rewolucji Bolszewików, tzw. Rewolucja Październikowa.

1918

3 marca - Niemcy podpisują z Bolszewikami pokój w Brześciu. Rosjanie tracą olbrzymie terytoria na rzecz Niemiec.

21 marca - początek niemieckiej ofensywy nad Sommą, ofensywa załamuje się 5 kwietnia.

9-29 kwietnia - gen. Ludendorff próbuje przełamać front francuski pod Lys. Duże straty po obu stronach, ofensywa załamuje się.

28 maja - kolejna ofensywa niemiecka nad rzeką Aisne. Po raz pierwszy w walkach biorą udział Amerykanie.

1 czerwca - Niemcy są 60 km od Paryża.

18 czerwca - kontrofensywa francuska nad Marną.

18 lipca – kontrofensywa aliancka nad Sommą.

8 sierpnia - początek ofensywy alianckiej pod Amiens.

30 września - kapitulacja Bułgarii.

30 października - Włosi pokonują wojska austro-węgierskie pod Veneto.

3 listopada - Austro-Węgry podpisują rozejm z ententą.

9 listopada - abdykacja cesarza niemieckiego Wilhelma II.

11 listopada - zawieszenie broni w lasku koło Compiegne, koniec I Wojny Światowej.

www.edukacjamiedzyuszami.pl/1wojnaswiatowa